

FORMA MINORUM

A család, mint hivatás – család a gyakorlatban

Mottó: „A házasság és a család az ellenállás utolsó fészke az élet mindent felemészítő és hideg számító gazdasági és technikai logika alá vonásával szemben.”

Walter Kasper bíboros: A család evangéliuma 84. old.

Talán nem érdektelen, ha a miniszterek és képzési felelősök 2016. nov. 12-én megtartott előadásunk egy részét szerkesztett formában is közreadjuk. Teszem ezt annak reményében, hogy az újra gondolás vagy átélmelkedés elmélyítheti a meghatározóan fontos téma további érdeklődését.

A gyakorlati szempontból és egyben VI. Pál pápa találó megállapítása alapján, mint tanúk és tanúságtevők is szeretnénk szólni. Ezért a közelgő nagy ünnep alkalmából mondom, hogy ilyenkor karácsonykor 100-120 – minthogy folyamatos a növekedés, lehet, hogy több – fős családi összejövetel kapcsán 15-20 perces énekes együtt imádkozás keretében mindannyiunkat érintő módon tárul fel az ünnep öröme. Ez a nagy család „szük” köre.

A szűkebb családi körben a mi családjainkban is természetesen megtörténik az együttes ünneplés. De itt már „csak” 30 fő van. Itt igen hangsúlyos a nagy betlehem és az énekes együtt imádkozás. S itt az ajándékozás örömét átélő és megosztó szerepe is különös élmény.

Van egy még tágabb kör is, a tanítványok sokasága és azok családjainak felkészítése az adventben, beleértve Szent Miklósként való megjelenést is.

Természetesen a sima mindennapokban is a tanúság folyamatos. Kiemelhető fórumai Életvédő Fórum, valamint az Életigenlő műsorának szerkesztése a Mária Rádióban.

Talán legérdekesebb és leginkább újszerű a Családepítő Klub vezetése, ami egy világi fórumon immáron 12 éve folyamatosan havi összejövetellel működik. A Sapiantián folyó jegyesoktatásban is több mint tíz éve részt vállalunk. Esetenként lelkigyakorlat vezetésére és előadások megtartására is kérnek. Kiemelt módon említem, hogy a teremtéstörténet bizonyossága szerint az Isten alkotta a családot, mint szakrális közösséget.

Mégpedig az ember megteremtése kapcsán, akít a saját képére és hasonlatosságára teremtett férfinak és nőnek, egyenlő méltósággal. Ezért írja Olivier Clément Kérdések az emberről c. munkájában, hogy „a keresztény számára a férfiség és nőiség nem hierarchizált lények, hanem az egyetlen emberi természet módozatai”.

98.

2017. február

Komáromi János:
A család mint hivatás –
család a gyakorlatban

J. Ratzinger –
XVI. Benedek:

A názáreti Jézus – kivonatok
Hans Urs von Balthasar:
A keresztény elmélkedés

Tatjana Goricseva:
Istenről beszélni veszélyes

Balás Béla püspök:
Szigorúan nyilvános

Barsi Balázs breviárium

Henri Boulad 2016. júl. 18-i
szentbeszéde:

A vendégszeretet

Székeley János püspök:
A gyermek: ÁLDÁS

A pápa kiterjesztette az
abortusz megbocsátásának
jogát

„A kereszténység, még ha bizonyos kulturális körülmények néha el is torzították, végérvényesen a személy transzcendenciáját állította, tehát azt, hogy a férfi és a nő mindketten személyek, jóval többek, mint egyenlők – abszolútak”.

Talán külön említenem se kéne, hogy ez nem pusztán a kezdetekre volt érvényes, hiszen a család ma is szakrális közösség. Tehát a család minden közösségi formát megelőző valóság, s mint ilyen, minden közösség ehhez kell igazodjon. Még az állam is!

Talán ebben a vonatkozásban válhat érthetővé Viktor E. Frankl figyelmeztetése: „nem az embernek kell rákérdeznie az élet értelmére, hanem fordítva: az ember a megkérdezt; és neki kell válaszolnia. Neki kell megválaszolnia az élet által feltett kérdéseket, csak hogy felelete 'a tettben' van. Csak a cselekvésben lehet valódi választ adni az 'életkérdésekre' – megválaszolásuk létünk felelősségteljes vállalása által történik. Igen, csak annyiban 'miénk' a lét, amennyiben felelős létezés.” (Viktor E. Frankl: *A tudattalan Isten; 15. old. EuroAfrica 2602*)

Most, hogy a család vonatkozásában próbáljuk elmélyíteni a gondolatainkat, erősen megfontolandó Frankl által is hangsúlyozott létünk felelősségteljes vállalását kiemelni.

Ezért látszott fontosnak – sőt elengedhetetlennek – megszólalni olyan kérdésekben, ami a család elsődleges kompetenciája okán a család védelmét hivatott védeni. Ez is a tanúság kérdését erősítő és egyben a tanítást pontosító mozzanat. Hiszen a társadalom részéről gyakran érkező családelenes vagy pusztán a korszerűtlenség és elévültség ún. tudományos érvei nemhogy a szakralitás tényét, de a józan észnek megfelelő összefüggésekig sem képes felkapaszkodni. Ilyen megnyilvánulás tiltakozás volt éppen a FVR részéről, amit, mint képzési felelős szorgalmaztam, pl. 1. a hormonális fogamzásgátlók osztása ingyen a tinédzser lányok körében, mint kormányprogram, ami a genocídium egyik formája; 2. az „Anyacsavar” c. TV műsor elleni felszólalás; 3. a pedagógusok megkötése drog vonatkozásában a szülők irányában. Nem kívánok további felsorolással időt vesztegetni.

Fontos hangsúlyozni, hogy a család, mint első eleven sejtje a társadalomnak, a hitletétemény teljességéből teljes bizonyossággal látható és bizonyítható. Igaz ugyan, hogy a hitletétemény teljességét csak a szent hagyománnyal együtt kaphatjuk meg. S itt fontos tisztán látnunk, hogy az elhagyhatatlan szentírás nem elegendő a teljes hitletétemény feltárulásához. Sőt, bizonyos esetekben éppen a szentírás nem megfelelő használata zár el a krisztusi hitletétemény megfelelő feltárulkozásától. Újra hangsúlyozom itt, hogy „a házasság lényegileg kapcsolódik az egész keresztény közösség életéhez a szövetség révén, azaz az Egyházon keresztül, ami az alapvető Szövetség. Ezen a kapcsolaton keresztül kapnak a házastársak erősítést a közösségtől, amelyet ők maguk is építenek. Ebben a tágabb közösségi szövetségben tapasztalják meg az emberek Isten jelenlétét a Szentháromság bensőséges egységét: ez a szövetség kapcsolat mintegy a spirituális környezet, a Szentháromság ökológiája”. (Márton Áron Kiadó – Megszentelő szerelem 1995. 94. old.)

Még egy kérdést feltétlenül érinteni kívánok, mert elég sok tapasztalat azt sugallja, hogy érdemes tisztázni éppen a család vonatkozásában. Ez a hivatás kérdése. Sok-sok – talán egyre több – elfoglaltságról szoktuk azt mondani, hogy hivatás. Ilyenek pl.: orvos, mérnök, művész, tanár, pap, szerzetes. Mindegyikről elmondhatjuk, hogy valódi és tiszta hivatás is lehet. Abban az esetben, ha Istentől ajándékba kapott talentumok/tehetségek – rátermettségek felismerését követően komoly felkészülés követi mások szolgálatának ellátására. Ritkán tudatosul bennünk, hogy a szó egészen tiszta értelmében a házasság és az arra alapozódó család is hivatás. Tehát a mindannyiunkat meghívó Isten külön ajándéka. Méghozzá személyre szóló. „Az élet mindenekelőtt nem terv, amelyet én alkottam, hanem válasz, amelyet egy másik hívására adtam.

Ezt a dinamikát állítja elénk újra meg újra az egész üdvtörténet: Ábrahámától Máriáig, Dávidtól Mátéig, Mózesről Pálra.” (Angelo Scola: Férfi + nő – A szerelem súlyos esete, 49. old.)

Igen sokszor a sodródások által egymás mellé keveredett személyek önző vágyai és szigorúan individuális boldogságképzetük kapcsolja össze a férfi és nő elképzeléseit. De ez szembeötlően nem hivatás, hiszen nincs is elhívó. Márpedig elhívó Isten nélkül tévelygés minden, abban az esetben is, ha nagyon komoly tervekként fogjuk fel.

Komáromi János

J. Ratzinger – XVI. Benedek: **A názáreti Jézus**

A 20. század elején Adolf von Harnack, a liberális teológia képviselője, Jézusnak az Isten országát meghirdető üzenetében kettős forradalmat látott kora zsidóságával szemben. Eszerint, míg a zsidóság mindennel kapcsolatban a kollektívumot, a választott népet tartotta szem előtt, addig Jézus üzenete szigorúan individualista volt: Jézus az egyes emberhez fordult, és felismerve az egyes ember végtelen értékét, ezt tette meg tanításának alapjává. Harnacknál feltűnik egy másik ellentét, amely alapvető jelentőségű: a zsidóságban a kultusz (és ezzel a papság) dominált; Jézus félretolta azt, ami kultikus, az ő üzenete szigorúan erkölcsi irányultságú. Nem a kultikus tisztulást és megszentelődést tartotta fontosnak, hanem az ember lelkét. Az egyén erkölcsi cselekvése, a szeretetnek általa végbevitt cselekedetei fogják eldönteni, hogy az illető bejut-e az Országba, vagy kizárják onnan.

A kultusznak és az erkölcsnek, a közösségnek és az egyénnek ez a szembeállítás még sokáig éreztette hatását, és körülbelül a harmincas évektől kezdődően a katolikus exegézis is messzemenően átvette. Alapeszméjét Harnack természetesen összefüggésbe hozta a kereszténység három nagy megvalósulási formájának: a római katolikusnak, a görög-szlávnak és a germán-protestánsnak a szembeállításával is, melyek közül a legutolsó állította helyre Jézus üzenetét a maga tisztaságában. Am éppen protestáns közegben jelentkeztek ezzel élesen ellentétes álláspontok is. Nem az egyén, mint egyén kapta az ígéretet, hanem a közösség, amelynek tagjaként nyeri el az egyén az üdvösséget, mely nem az ember etikai teljesítményétől függ. Isten országa sokkal inkább „az etikán túl” van, és tiszta kegyelem, amint ezt különösen jól megmutatják Jézus együtt étkezései a bűnösökkel (vö. pl.: Schmidt, ThWNT 1, 587köv.).

A liberális teológia aranykora az első világháborúval és az azt követő szellemi légkör gyökeres megváltozásával véget ért. Am a fordulat már sokkal előbb jelentkezett. Ennek első jele német nyelvterületen Johannes Weiss könyve volt *Die Predigt Jesu vom Reiche Gottes* címmel (Jézus prédikációja Isten országáról, 1892). Ugyanebbe az irányba mutattak Albert Schweitzer korai exegetikai munkái. Most azt állították, hogy Jézus üzenete gyökeresen eszkatológikus volt, az Isten országa közelségéről szóló ígéhirdetése a közeli világvége, Isten új világa, az ő uralma betörésének meghirdetése volt. Eszerint Isten országának meghirdetését szigorúan a végidőre vonatkoznak kell felfogni. Erőltetetten azokat a szövegeket is ilyen értelemben magyarázták, amelyek szemmel láthatóan ellentmondanak ennek az elvnek, így például a magvetőről (vö. Mk 4,3-9), a mustármagról (vö. Mk 4,30-32), a kovásról (vö. Mt 13,33 / Lk 13,20) vagy az önmagától növekvő vetésről (vö. Mk 4,26-29) szóló növekedés-példázatokat. Azt mondták, nem a növekedés a lényege: Jézus azt akarta mondani, hogy most még a csekély kezdet van jelen, de hirtelen – egy csapásra – megjelenik a másik valóság. Nyilvánvaló, hogy itt az elmélet nagyobb súllyal esett latba, mint a szövegre hallgatás. Különböző formákban igyekeztek átültetni a mai keresztény életbe az idők végét közelre váró eszkatológiai szemléletet, amelyet mi már nehezen tudunk követni és megérteni. Bultmann például Martin Heidegger filozófiájával kísérelte ezt meg – ahol az egzisztencia magatartása, az „állandó készenlét” a fontos. Jürgen Moltmann Ernst Bloch-hoz kapcsolódva fejtette ki a remény teológiáját, amely úgy akarta felfogni a hitet, mint a jövő alakításába történő tevékeny belépést.

Időközben, különösen a katolikus teológiában széles körben kibontakozott az Ország gondolatának szekularizált átértelmezése, amely a kereszténység, a vallások és általában a történelem új szemléletét fejtí ki, és ezzel a mélyreható átalakítással Jézus állítólagos üzenetét ismét képessé akarja tenni az elsajátításra. Azt mondják, hogy a Zsinat előtt egyházközpontúság uralkodott, az Egyházat úgy állították be, mint a kereszténység középpontját. Majd a teológia áttért a krisztocentrizmusra, és azt tanította, hogy Krisztus az egész hit középpontja. Ámde – így mondják – nem csak az Egyház választ el egymástól, hisz Krisztus is csak a keresztényeké. Így jutott el a teológiai gondolkodás a krisztocentrizmustól a teocentrizmusig, s ezzel közelebb kerültünk volna a vallások közösségéhez. Ezzel azonban még nem értük el a célt – állítják –, hiszen isten is elválaszthatja a vallásokat és az embereket egymástól.

Ezért itt az idő, hogy további lépést tegyünk az ország-központúság felé. Ez volt végül is Jézus üzenetének a középpontja, és ez a helyes út, hogy a világ jövője felé haladva egy kötegbe gyűjtsük az emberiség pozitív erőit. Az „Ország” eljöveteleért... Egyébként teljes egészében megtarthatják hagyományaikat, mindegyik élheti saját azonosságát, ám különböző azonosságukkal együttműködhetnek az „Országért”, vagyis egy olyan világért, amelyben béke, igazságosság és a teremtés tisztelete a meghatározó.

Ez jól hangzik: úgy tűnik, ezen az úton lehetséges, hogy Jézus üzenetét egyetemesen elfogadják, anélkül, hogy más vallásokat misszionálni kelljen; úgy tűnik, Jézus szava végre gyakorlati tartalmat nyert, és ezáltal az „Ország” megvalósítása közös feladattá válik és kézzelfogható közelségbe kerül. Ám, ha jobban odafigyelünk, megtorpanunk: Ki mondja meg nekünk tulajdonképpen, mi az igazságosság? Mi szolgálja a konkrét helyzetben az igazságosságot? Hogyan teremtsük meg a békét? Ha közelebről megnézzük, mindez utópisztikus szóbeszédnek mutatkozik reális tartalom nélkül, hacsak nem feltételezzük, hogy csendes párt-doktrínákban van lefektetve ezeknek a fogalmaknak a mindenki által elfogadandó tartalma.

Mindenekelőtt azonban nyilvánvaló lesz: Isten eltűnt, már csak az ember cselekszik. A vallási „hagyományokkal” szembeni tisztelet csak látszólagos. Valójában úgy tekintik őket, mint a megszokások tömegét, amelyet meg kell hagyni az embereknek, noha végül egyáltalán nem számítanak. A hitet és a vallásokat politikai célokra irányítják. Csak a világ berendezése számít. A vallás csak annyiban fontos, amennyiben ebben segíteni tud. Nyugtalanító a hit és a vallás ezen kereszténység utáni víziójának közelsége Jézus harmadik megkísértéséhez.

Így térünk vissza az evangéliumhoz, a valódi Jézushoz. Az Ország elvilágiasított-utópisztikus eszméjével szemben megfogalmazott alapvető bírálatunk így hangzott: Isten eltűnt belőle. Többé nincs rá szükség, vagy egyenesen zavar. Jézus azonban Isten országát hirdette meg, nem akármilyen országot. Noha Máté „mennyei országáról” beszél, de a „mennyei” kifejezés, az „Isten” név körülírása, amelyet a zsidóságban Isten titka iránti félelmeteljes tiszteletből messzemenően kerültek a 2. parancsolat miatt. Ennek megfelelően a „mennyei országa” kifejezés nem valami egyoldalúan túlvilági valóságot jelent, hanem Istenről van szó, aki éppúgy evilági, mint túlvilági – aki a világot végtelenül meghaladja, de egészen benne is van. (I. 58-61. old.)

Az Ószövetség és az Újszövetség helyes összetartozása az Egyház létrejöttében döntő jelentőségű volt, és ma is az: éppen a Feltámadott beszédei hangsúlyozzák, hogy Jézust csak a „Törvény és a Próféták” összefüggésében lehet megérteni, és közössége csak ebben a helyesen értelmezett kontextusban élhet. Az Egyházat két egymással ellentétes veszély fenyegette kezdettől fogva, és fogja mindig is fenyegetni. Az egyik oldalról a hamis legalizmus, amely ellen Pál harcol, és amelyet, sajnos, az egész történelem folyamán a nem szerencsés „judaizmus” névvel illettek. A másik oldalon ott van Mózes és a próféták visszautasítása – az „Ószövetségé”, amelyet először Markion fogalmazott meg a 2. században; ez az újkor nagy kísértései közé tartozik. Nem véletlen, hogy Harnack, mint a liberális teológia vezető képviselője azt követelte, hogy Markion örökségét végre kiterjesszék, és a

kereszténységet felszabadítsák az Ószövetség terhétől. Ebbe az irányba megy a manapság széles körben elterjedt kísértés, hogy az Újszövetséget csak lelkileg értelmezzék, és minden társadalmi és politikai vonatkozástól eloldják.

Megfordítva: a különféle típusú politikai teológiák egyetlen politikai út teologizálását jelentik, amely ellentmond Jézus üzenete újdonságának és tágasságának. Mégis helytelen lenne az ilyen törekvéseket a kereszténység judaizálásának nevezni, mivel Izrael a *Tóra* konkrét társadalmi rendje iránti engedelmisségét az „örök Izrael” leszármazási közösségére vonatkoztatja, és nem nyilvánítja egyetemes politikai receptté. Általában jót fog tenni a kereszténységnek, ha teljes tisztelettel tekint Izraelnek erre az engedelmisségére, és így jobban fogja érzékelni a Tízparancsolat nagy imperatívuszait, amelyeket a kereszténységnek át kell helyeznie Isten egyetemes családjába, és amelyeket Jézus ajándékozott nekünk, mint „új Mózes”. Őbenne látjuk a Mózesnek adott ígéretet beteljesedni: „Isten, a te Urad olyan prófétát fog támasztani körödből, amilyen én vagyok...” (MTörv 18,15) (I. 112. old.)

Mindezt a saját életünk világára alkalmazva kijelenthetjük: csak Istenben és Isten felől ismerhetjük helyesen az embert. Az empirikus és megragadható valóság határai közé szorító önismeret nem éri el az ember voltaképpeni mélységét. Az ember csak akkor ismeri meg önmagát, ha megtanulja önmagát Isten felől megérteni, és a másikat csak akkor érti meg, ha Isten titkát látja benne. A Jézus szolgálatában álló pásztor számára ez annyit jelent, hogy az embereket nem szabad önmagához, a maga csekély énjéhez kötni. Arra kell irányulnia egymás megismerésének, amely őt a rá bízott „juhokhoz” köti, hogy kölcsönösen bevezessék egymást Istenbe, hogy egymást odavezessék őhozá; ezért Isten megismerésének és szeretetének a közösségében megvalósuló egymásra találásnak kell lennie. A Jézus szolgálatában álló pásztornak mindig önmagán túlra kell vezetnie, hogy a másik rátaláljon teljes szabadságára; és ezért neki magának is állandóan túl kell mennie önmagán a Jézussal és a Szentháromság egy Istennel való egység felé.

Jézus *én*-je mindig nyitott az Atyára, a vele való bensőséges közösségre; ő sosincs egyedül, hanem csakis az Atyától való önellfogadásban és az Atyának történő önmaga visszaadásban létezik: „Az én tanításom nem az enyém”, az ő *én*-je a Szentháromságba belenyúló *én*. Aki őt megismeri, „látja” az Atyát, belép ebbe az Atyával való közösségébe. Éppen ez a Jézussal való találkozásban megtörténő dialogikus túllépés mutatja meg ismét az igazi pászort, aki nem birtokba vesz minket, hanem létünk szabadságához vezet, midőn bevezet az Istennel való közösségbe azzal, hogy ő maga saját életét odaadja. (I. 237-238. old.)

Az „örök élet” nem a halál utáni élet – ahogy azt a modern olvasó önkéntelenül is gondolná –, mintha mulandósága miatt a mostani élet ennek egyszerűen az ellentéte lenne. Az „örök élet” maga az élet, a valódi élet, amelyet ma is élhetünk, s amelyet a fizikai halál már nem vehet el. Erről van szó: már most „az életet”, a valódi életet élni, amelyet már semmi és senki nem pusztíthat el.

Az „örök életnek” ez a jelentése a Lázár feltámasztásáról szóló fejezetben is napnál világosabb: „Én vagyok a feltámasztás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meghal is, élni fog. Az, aki úgy él, hogy hisz bennem, nem hal meg örökre” (Jn 11,25köv.). „Én élek, és ti is élni fogtok” – mondja Jézus az utolsó vacsorán tanítványainak (Jn 14,19). Ezzel újra rámutat, mennyire meghatározza Jézus tanítványát, hogy „él” – azaz a pusztá léten túl megtalálta és megragadta a *valódi* életet, amelyet mindenki keres. Az első keresztények ezekre a mondásokra emlékezve egyszerűen „az élőknek” (*hoi dzóntesz*) nevezték magukat. Megtalálták, amit mindenki keres – magát az életet, a teljes, s ezért elpusztíthatatlan életet.

De hogyan lehetséges ez? A főpapi ima talán meglepő, ugyanakkor a bibliai gondolkodásban már előkészített választ ad: az ember a „megismerés” révén találja meg az „örök életet”. Ebben a megismerés ószövetségi fogalma tükröződik: a megismerés közösséget teremt, valójában egyesülés a megismerttel. Természetesen nem *akármilyen* megismerés vezet el az életre, hanem az, „hogy ismerjenek *téged*, az egyedüli igaz Istent és akit küldtél, Jézus Krisztust” (17,3). Egyfajta rövid hitvallással van dolgunk, amely megfogalmazza a kereszténység melletti döntés lényegi tartalmát,

azt az ismeretet, mellyel a hit ajándékozza meg a keresztényt. A kereszténynek nem kell sokfélélt hinnie. Végül is egyszerűen Istenben hisz, abban, hogy egyetlen igaz Isten van.

Ezt az Istent azonban az ő küldöttje, Jézus Krisztus által érheti el: a vele való találkozásban valósul meg Istennek az a megismerése, mely közösséggé és ezáltal „életté” lesz. Az, ahogy Jézus együtt említi „Istent és akit küldött”, különösen a Kivonulás könyvének isteni szózataiban szereplő kifejezést idézi fel: higgyenek „bennem”, Istenben, és Mózesben, akit küldtem. Isten a küldöttben tárja fel arcát – végül és véglegesen saját fiában. (II. 69-70. old.)

A világban az igazság és tévedés, igazság és hazugság mindig keveredik, szinte szétválaszthatatlanul. Az igazság teljes nagyságában és tisztaságában nem látható. A világ annyiban „igaz”, amennyiben Istent, a teremtő értelmet, az örök intelligenciát tükrözi, amelyből származik. S annál igazabb lesz, mennél közelebb kerül Istenhez.

Az ember akkor lesz igaz, akkor lesz önmaga, ha Isten szerint alakul. Akkor jut el tulajdonképpen lényegéhez. Lét és értelem Isten valóságából származik.

„Tanúságot tenni az igazságról” annyit tesz, mint Istent és az ő akaratát érvényesíteni a világ érdekeivel és hatalmasságaival szemben. Isten a lét mércéje. Ebben az értelemben az igazság a valódi „király”, amelyből fény és méltóság árad mindenre. Úgy is mondhatjuk: az tesz tanúságot az igazságról, aki Isten, a teremtő Értelem látószögéből teszi olvashatóvá a teremtést és teszi hozzáférhetővé annak igazságát, hogy az emberi világ mércéje és útmutatója lehessen, hogy a nagyságokkal és hatalmasokkal szemben az igazság hatalma, a közös jog, az igazság joga jusson érvényre.

Mondjuk ki nyugodtan: a világ megváltatlansága éppen abban áll, hogy a teremtett világ „olvashatatlan”, az igazság felismerhetetlen. Ezért kényszerülünk a pragmatizmus uralma alá, és az erősebb joga ezért lesz evilág istene.

Modern emberként ezen a ponton az a kísértésünk, hogy azt mondjuk: a tudománynak hála, mi már kitűnően olvasunk a teremtett világban. Francis S. Collins, a Human Genome Project vezetője például valóban azt mondta, örömteli elragadtatással: „Megfejtettük Isten beszédét!” (*The Language of God*, 99.o.). Igen, a teremtés nagyszerű, matematizálható rendjében, amelyet ma az ember genetikai térképét felderítve olvashatunk, Isten nyelvezetét értjük meg. Csakhogy sajnos nem az egész nyelvet. Az ember funkcionális igazsága feltárult. De a róla szóló igazság –, hogy ki az ember, honnan jön, mi végett van, és mi a jó vagy mi a rossz – mindez sajnos „olvashatatlan” maradt, legalábbis ezzel a módszerrel. A funkcionális igazság mind részletesebb feltárásával mintha karöltve járna, hogy fokozatosan szem elől tévesztjük magát „az igazságot” –, hogy kik vagyunk, és miért vagyunk valójában.

Mi az igazság? Ezt a kérdést, mint megválaszolhatatlant és feladatát illetően feleslegest nem csak Pilátus tette földre. Leggyakrabban a mai politikai vitákban és a jogalkotás kérdéseiben is zavarónak találják. Igazság nélkül viszont az ember nem a saját életét éli, végül is csak visszavonul az erősebbek javára. A „megváltás” teljes értelemben csak azt jelentheti, hogy az igazság felismerhetővé válik. Az igazság pedig akkor ismerhető meg, ha Isten is megismerhető. Isten Jézus Krisztusban ismerhető meg. Benne Isten lépett be a világba, s ezzel felállította a történelemben az igazság mércéjét. Az igazság a világban külsőleg tehetetlen, ahogy a világ mércéje szerint Krisztus tehetetlen: nincsenek légiói. Keresztre feszítik. De éppen így, tehetetlenségében hatalmas, az igazság csak így lehet újra és újra hatalommá. (II. 147-148. old.)

Jézus szavai újra meg újra meghaladják az értelmünket. Újra meg újra felülmúlják a belátásunkat. A kísértés, hogy lekicsinyítsük őket, hogy saját mértékünk szerint kiigazítsuk őket, érthető. Helyes értelmezésüknek nagyon is része az a fajta alázat, hogy őrizzük meg ezt a minket gyakran túlzott kihívás elé állító nagyságot, ne kicsinyítsük le Jézus szavait azzal a kérdéssel, hogy mi mit „várhatunk” tőle. Ő nagy dolgokat vár tőlünk. Hinni azt jelenti, hogy alávetjük magunkat ennek a nagyságnak, s lassan belénövünk.

Mindebben Máriát Lukács egészen tudatosan, mint a példaszerűen hívót állítja elénk: „Boldog vagy, aki hittél”, mondta neki Erzsébet (1,45). A gyermekség-történetben kétszer is említett megjegyzéssel, hogy Mária szívében megőrizte a szavakat (Lk 2,19.51), Lukács, mint már mondtuk, arra a forrásra támaszkodik, amelyből elbeszélésében merített. Mária egyben nemcsak mint a legnagyobb hívó jelenik meg, hanem mint az Egyház képe is, amely Isten szavát a szívében őrzi és hordozza.

„Akkor visszatért velük Názáretbe, és alávetette magát nekik [...] Jézus pedig növekedett bölcsességben, korban és kedvességben Isten és az emberek előtt” (Lk 2,51köv.). Azután, hogy egy pillanatra felvillant a nagyobb engedelmisség, amelyben Jézus élt, visszatér családjának megszokott helyzetébe – az egyszerű élet alázatába és a földi szülei iránti engedelmisségbe.

A Jézus bölcsességben és korban való növekedéséről tett kijelentéshez Lukács hozzáteszi azt a Sámuel első könyvéből vett formulát, amely ott a fiatal Sámuelre vonatkozik (vö. 2,26): növekedett kedvességben (kegyelemben, tetszésben) Isten és az emberek előtt. Az evangélista ezzel újra előveszi Sámuel történetének és Jézus gyermekégtörténetének összefüggését, amely először a *Magnificat*ban, Mária hálaénekében jelent meg Erzsébettel való találkozásakor. Ez az örvendező és dicsőítő himnusz Istenhez, a kicsinyek kedvelőjéhez, újrafogalmazza azt a hálaímt, amellyel a korábban gyermektelen Hanna megköszöni Sámuel, a fiúgyermek, amellyel Isten elvette szenvedését. Jézus történetében, mondja az evangélista ezzel az idézettel, Sámuel története ismétlődik magasabb szinten, végleges módon.

Fontos az is, hogy Lukács Jézus növekedéséről beszél nemcsak korban, hanem bölcsességben is. Egyrészt a tizenkét éves fiú válaszában nyilvánvaló lett, hogy az Atyát – Istent – belsőleg ismeri. Egyedül ő ismeri Istent, nemcsak emberek által, akik tanúskodnak róla, hanem ő önmagában ismeri őt. Fiúként tegezõ viszonyban áll az Atyával. A jelenlétében él. Látja őt. János azt mondja, hogy ő az egyetlen, aki az Atya szívében nyugszik, s ezért hírt adhat róla (vö. Jn 1,18). Éppen ez mutatkozik meg a tizenkét éves fiú válaszában: ő az Atyánál van, az ő fényében látja a dolgokat és az embereket.

S ugyanakkor mégis igaz, hogy *növekszik* a bölcsessége. Emberként nem valamiféle elvont mindentudásban él, hanem egy konkrét történelemben, helybe és időbe, az emberi élet szakaszaiba belegyökerezetten, s ebből nyeri tudásának konkrét alakját. Így lesz mindebben teljesen világos, hogy emberi módra gondolkodott és tanult.

Igazán látható lesz, hogy valóságos ember és valóságos Isten, ahogy az Egyház hite fogalmaz. A kettő egymásba fonódását végül is nem tudjuk meghatározni. Titok marad, s mégis egészen konkrétan jelenik meg a tizenkét éves fiúról szóló rövid történetben, amely éppen így ajtót nyit alakjának egészére, amiről majd az evangéliumok beszélnek nekünk. (III. 117-119. old.)

(*Kivonatok A názáreti Jézus c. könyvéből – Szent István Társulat, 2011, 2013.*)

Hans Urs von Balthasar: **A keresztény elmélkedés**

Egyetlen kérdés megválaszolásán múlik minden: Szólt-e Isten az emberhez – természetesen önmagáról és arról a szándékáról, hogy megteremti az embert és az őt körülvevő világot –, vagy pedig minden evilági beszéden túl az Abszolút Hallgatás áll?

Ha a második lehetőséget fogadjuk el, megnyílnak előttünk az utak, s el is kell indulnunk ezeken az utakon, melyeken haladva bár pontosan tudjuk, e mulandó és így csalóka világ nem lehet az Igazság, mégis fölkerelkedünk, kapaszkodunk a meredélyen, hogy a kimondhatatlan felé vágyva elhagyjuk ezt a felszínes, tarka forgatagot. Hősies kínlódás ez, titokzatos alászállás, mely benső énünk régóta szűk börtönfalait – talán csak rövid időre, talán végérvényesen – ledönti. Az emberiség különféle elmélkedési formái, amik tapogatódzva törekednek az ég felé – „hogy szinte kitapogassák és megtalálják” (Apcsel 17,27) –, hasonlítanak egymásra. Ez a hasonlóság annál inkább észlelhető, minél radikálisabb a minden mulandón átlépő kutatás: a Távolságtól egészen az antik mediterrán

világ végső formájáig, Plotinoszig, akinek az eksztázisról szóló utasításait még az ifjú Ágoston is megpróbálta követni.

Ha azonban az első választ fogadjuk el igaznak, vagyis, hogy az Úr szólt az emberhez, akkor a Biblia világába lépünk, a három monoteista vallás világába, hiszen az iszlámot is ő- meg újtestamentumi motívumok hatják át. Ezért az elmélkedés csak mérlegelése és mind mélyebb elsajátítása lehet Isten szavának önmagáról és a világról. Így csupán egyetlen kérdés marad számunkra: Hol teljesedik ki Isten ígéje, hogy – minden érvényes megnyilatkozást magában foglalva – egységes egészet alkosson? Lehetséges-e ez a Korán nyomait követve, amelyeket Gábor arkangyal közvetített a prófétának? Ennek a strófáit a jámbor muzulmán betanulta és imádkozó testtartásban napról napra elismétli. Tud-e egy angyal úgy beszélni Istenről, hogy feltárja benső mélységét? „Hasonlóképpen Isten titkait sem ismeri senki, csak Isten Lelke.” (1Kor 2,11)

Hasonló, ha nem is azonos kérdést kell az Ószövetséghez intéznünk. Ennek törvényeit ugyancsak angyalok közvetítették (Gal 3,19 ApCsel 7,38), útmutatásai a próféták száján hangzottak el („így szól az Úr”). Sokféle „utasítás, rendelés, végzés, rendelkezés, parancs” (Zsolt 119), hangzott el, amiket a hívő zsidók újra meg újra átgondoltak, „elmormolták”, elmélyedtek bennük. De maradtak számukra mélységesen megoldatlan és az Ószövetség síkján valóban megoldatlan kérdések (Jób, Prédikátor könyve). A megoldáshoz Isten és az emberiség „szövetségének” beteljesedése szükséges, ami egyidejűleg két dolgot is lezár. Isten önmaga szól – és mint ember szól, s ezzel megvilágítja az emberi létezés kérdéseit is: a szenvedés, az elmúlás, a halál értelmét s a halandó élet végleges átalakulását Istenben, a halott ember feltámadását az örök életre. Mindezt tömören foglalja össze a Zsidókhöz írt levél bevezetése:

„Azelőtt Isten a próféták útján több alkalommal és többféle módon szólt őseinkhez. Ebben a végső korszakban a Fia által beszélt hozzánk, akit a mindenség örökösévé tett, hiszen a világot is általa teremtette. Mint dicsőségének kisugárzása és lényegének képmása ő tartja fenn hathatós szavával a mindenséget. Miután megváltott minket a bűntől, helyet foglalt az isteni Fölség jobbján, s annival kiválóbb, mint az angyalok, amennyivel különb nevet örökölt náluk.” (Zsid 1,1–4)

A keresztény elmélkedés dimenziói azáltal körvonalazódnak egyértelműen, hogy Isten mindkét irányban nyilatkozik: önmaga mélységéből szól, de emberként, s így feltárja az 82 PPEK / A Megnemismert felhője – Hans Urs von Balthasar: A keresztény elmélkedés emberi mélységeket is. Ez csupán ott történhetik meg, ahol Isten emberként nyilatkozik meg, ahol ez az ember Istent egész mélységében feltárja, s ez éppen ezért tovább nem is fokozható. Mindez csupán ott valósulhat meg, ahol a kitárulkozó ember, Isten fia, Jézus Krisztus, Istent Atyjának nyilvánítja ki: Isten Szentlelkében, akit valóban átad nekünk, hogy Isten mélységeit, amelyeket egyedül Isten Lelke járhat be (1Kor 2,10), e nekünk ajándékozott Lélekkel együtt bejárhassuk: „Mi nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istentől eredő Lelket, hogy megismerjük, amit Isten a kegyelemben ajándékozott nekünk.” (Uo.)

A keresztény elmélkedés ezáltal egészen trinitárius és egyben egészen emberi is. Ahhoz, hogy Istent megtaláljuk, senkinek sem kell megtagadnia személyes és közösségi létét. De hogy megtalálhassuk, úgy kell a Szentlélek fényében látnunk önmagunkat és a világot, ahogyan azt Isten szemléli.

Egy dolgról azonban nekünk, hívő keresztényeknek nem szabad megfeledkeznünk: Jézus Krisztus mint Isten lezáró szava nem rögzíthető egyes mondatokba, hanem csak egész sorsán át válik érthetővé: mint aki értünk élt, értünk halt, értünk feltámadt. Elválaszthatatlan egységként így találkozhatunk vele minden szavában, mozdulatában, élete egyes jellemeiben, halálában és feltámadásában. Ezt az egységet hitemben élem át, ezzel a hittel elmélkedem minden egyes szaván: a tónál, a viharban, a templomban, a tömegben, a tanítványok körében, az Olajfák hegyén és a keresztúton. (175. old.)

Vigilia – Budapest, 1987, 165-167. old.

Tatjana Goricseva: **Istenről beszélni veszélyes** – Második, valódi születésem

Hanem a szél, vagyis a Lélek „ott fúj, ahol akar”. Életet ad és fölkel a holtakat. Mi is történt velem tulajdonképpen? Újjászülettem. Igen, ez volt a második, azaz a valódi születésem.

De vegyük sorba a dolgokat.

Fáradtan és kedvetlenül végeztem joggyakorlataimat, mondogattam a mantrákat. Ehhez még tudni kell annyit, hogy mindezideig soha még egyetlen imádságot nem mondtam el, és nem is ismertem. Ez így volt mindaddig, míg egyszer csak egyik jogakönyv egy keresztény imádságot, nevezetesen a „Miatyánk”-ot ajánlotta gyakorlatként. Pontosan azt az imát, amelyet a mi Urunk imádkozott! Elkezdtem mantraként ismételtetni, hangsúlytalanul és automatikusan. Talán hatodszor mondtam már el, amikor egyszer csak hirtelen minden megfordult bennem. Felfogtam – nem a nevetségesen jelentéktelen értelmekkel, hanem egész valómmal –, hogy Ő létezik. Ő, az élő, személyes Isten, aki szeret engem és az egész teremtett világot, aki alkotta a mindenséget, aki szeretetből emberré lett, Isten, a Keresztfeszített és a Föltámadott!

Egyszerre megragadtam és felfogtam a kereszténység misztériumát, az új, a valóságos életet. Igazi szabadulás volt ez! Egy pillanat alatt minden megváltozott bennem. A régi ember meghalt. Nemcsak korábbi értékrendszeremet és ideáljaimat adtam föl, hanem régi szokásaimat is.

Végül a szívem is megnyílt. Szeretni kezdtem az embereket. Meg tudtam érteni szenvedésüket is, és az ember magasabb rendű hivatását is, azt hogy az ember Isten képmása. Mindjárt megtérésem után egyszerűen úgy néztem az emberekre, mint a csodálatos menny lakóira, alig vártam, hogy valami jót tegyenek nekik, hogy az embereket és Istent szolgálhassam.

Micsoda öröm, és micsoda ragyogó világosság töltötte el a szívemet! De nem is csak az én bensőmet, hanem az egész világot, minden követ és minden fűszálat beragyogott valami szelíd fény. A világ számomra az Úr királyi, főpapi köntösévé vált. Hogyan lehetséges, hogy eddig ezt nem vettem észre?!

Így kezdődött az életem. Szabadulásom egészen konkrét és reális volt, s bár régóta várva-vártam, mégis meglepetésszerűen jött, hiszen csak a Szentlélek valósíthatta meg bennem, mert egyedül Ő tud „új teremtményt” létrehozni, csak Ő tud az Örökkévalóval kiengesztelni. Egyedül benne van az emberi személy központi konfliktusának, a szabadság és engedelmesség konfliktusának a megoldása.

Egyházforum Kiadó, Budapest, 1989, 23-24. old.

Balás Béla: **Szigorúan nyilvános** (Nyílt beszéd papjainkról)

Késésben?

Amikor a hatalom először engedte, hogy felmérés készüljön az egyházak ifjúsági munkájáról, megszámoztuk magunkat. A munka csendben, titokban történt. Aztán bombaként robbant a hír: 1983-ban a Magyar Katolikus Egyház a fiatal lakosság 0,98%-ával foglalkozott. Az egyházmegyéek sorrendjét az akkori hatalmas területű Veszprémi Egyházmegye 0,23%-kal zárta. A maradvány szerint az országban több mint 1 millió fiatal sem tőlünk, sem más felekezettől még hírből sem hallott Jézus Krisztusról. Életük problémáira nemhogy megoldást nem találtak, de a gondot sem vették észre.

Az adatok gyűjtése közben meglátogattam az elismert író, Fekete Gyulát (†2010), akinek életműve volt a népesedéskutatás. Megmutatta roskadozó íróasztalát, ami telis-tele volt a „romlás virágaival”, fogyatkozásunk vészjeleivel, s az ellenük indított írások kézírataival. Elképedve a látványtól, megdöbbenve az orra vágó tényektől, rákérdeztem a mesterre: – Gyula bácsi, nem késtünk el? Úgy nézett rám, mintha pofon vágtam volna: – N és? Ha elkéstünk, nem ugyanazt kell tennünk?

Azóta 30 év elmúlt. A népesség vidéken a negyedére zuhant, viszont – mint Nagaszakiban az atomtámadás után – életjelek is mutatkoznak. Ismét megkísért a kérdés: Nem késtünk el? Tudom a választ. Talán késésben vagyunk, de nem a világ miatt. Akkor van probléma, ha még nem ajándékoztuk el véglegesen az életünket. Az a kellemetlen, ha a misszió gondolatára sem készültünk fel. Végül is ugyanazt kell tennünk, amit szüleink, papjaink, jóakaróink is tettek: gyógyítani, vigasztalni, tanítani, osztani jóban és rosszban.

Isten, aki hajlandó lett volna irgalmazni Szodomának, ugyanaz. Az Úr, aki sajnálta Ninivét, ugyanaz. Jézus, aki meghívott papjának, „*ugyanaz tegnap, ma és mindörökké*” (Zsid 13,8). A kegyelem soha sincs késésben, csak mi vagyunk késedelmes szívűek. – Csatatér a világ? Na és! Netalán nincs miért, nincs kiért élünk? Harcmezőn az orvos nem unatkozik! Buta a gyerek? Amíg tanítója össze nem szedi magát, az is marad! Bűnös az ember? Nagyon is az, de eltűnik a bűn és megszűnik a késés, csak le ne szálljon keresztjéről, aki középen van!

Kairosz Kiadó, 2013, 162. old.

A ferences lelkiesség mindig is történetközpontú marad, mert Isten Fiaának megtestesülése is a történelemhez, konkrét helyhez és időhöz kötődő esemény, és következményeinek is mind közük van az emberi történelemhez. Egy középkori lelkiességi irat arra buzdítja a kegyes keresztény olvasót, hogy Jézus Krisztus által fölemelkedve az örök Istenhez úgy szemlélje az isteni misztériumokat, hogy felejtse el még Betlehemet és a Golgotát is. Szent Ferenc ezzel szemben testi szemével is látni akarta az isteni Ige megtestesülését, ezért Greccióban felállította az első élő betlehemet, és soha nem szűnt meg szemlélni a megfeszített üdvözítőt, ezért is jelentek meg kezén, lábán és oldalán a szent sebhelyek. Nem véletlen az sem, hogy a ferencesek elsők között indultak a Szentföldre, hogy saját szemükkel lássák Krisztus Urunk életének és halálának szent helyeit, és ők terjesztették el a keresztútjárás szokását is, hogy az isteni Üdvözítővel együtt járják végig a megváltás szenvedésteli, mégis dicsőséges útjának állomásait.

Barsi Balázs breviárium, 2015, 277. old.

Henri Boulad S.J.: **A vendégszeretet, a befogadás határai**

A család éppen vacsorázik. Kopognak az ajtón. A házigazda kinyitja. Egy ismeretlen ember áll az ajtóban, és azt mondja: Éhes vagyok, tudna adni valami ennivalót? – ...

– Hát... természetesen, lépjen be! – Vacsorázzunk együtt!

Az ismeretlen leül, és jó étvágygal eszik. A vacsora végén azt mondja, hogy lekéste vonatját, és nem tud hol aludni.

– Tudna adni egy ágyat, ahol eltölthetném az éjszakát. – kérdezi. A házaspár egymásra néz, kicsit haboznak, majd azt mondják, na jó, megoldjuk. A gyerekeket átköltöztetik a nappaliba, s az idegennek odaadják a gyerekszobát.

Másnap megkérdezik az idegent, mi a terve.

– Azt gondoltam, hogy ezt a napot önökkel szeretném eltölteni.

– Ó, hát ez kedves. Rendben... – Együtt reggeliznek, együtt vacsoráznak. Este a házigazda megkérdezi az idegent, hogy most mi a terve?

– Hát van egy kis gondom a szállással. Eltölthetnék-e egy második éjszakát is önöknél? A vendégfogadók egymásra néznek, kicsit zavartan.

– Jól van, legyen!

A harmadik nap reggelén a vendég azt mondja:

– Az a helyzet, hogy van feleségem és vannak gyerekeim... megengednék, hogy őket is elhozzam ide?

A válasz kemény: – Hát ez már túlzás! Ennyi, és semmi több!

Ez a kis történet jól szemlélteti, mi történik ma Európában. Európa egy befogadó kontinens, éppúgy, mint Kanada, az Egyesült Államok és a nyugati világ többi része. Ezekben az országokban alapelv, hogy kitérnek a kaput az idegen előtt, amint ezt énekeltük is a mise kezdetén: „Nyisd ki kapudat az idegennek...” **Ez a bibliai alapelv teljesen áthatja a mai hitetlennek, ateistának tartott Európát.** De hol vannak a vendégszeretet határai? **Hol ér véget a befogadási kötelezettség?** Egyesek megkérdezhetik: „Vannak határai?” Természetesen vannak! Az elsőbbség a családnak, a feleségemé, a gyerekeimé. Befogadhatom a vendéget egy vacsorára, sőt egy vagy két éjszakára is. De ha a vendég nem akar elmenni, azt mondom neki: NEM! Ha pedig erre fenyegetődni kezd, majd azt mondom? „Jól van, rendben, csak nyugodjál meg! Mi mind elköltözünk, és átadjuk neked a helyet.” Ha így teszek, totálisan hülye vagyok. Ez már nem könnyűületesség, hanem a legnagyobb ostobaság. Pedig ez történik ma Nyugaton.

Az egyre nagyobb számban érkező bevándorlók rá akarják kényszeríteni Európára a saját törvényeiket, elveiket, értékrendjüket, szokásaikat, kultúrájukat. Legnagyobb meglepetésemre Európa engedményt engedményre halmoz: visszahúzódik, elfogad, megalkuszik, enged... De meddig tart még Európának ez a megalázkodása és önrombolása? Ez lenne az evangéliumi könnyűületesség követelménye? Ez Jézus üzenetének az eltorzítása. Az elsőbbség az enyéimé, a családomé, feleségemé, gyerekeimé. Nem tarthatom ki az ajtómat ész nélkül. Vannak határok, amelyeket tiszteletben kell tartani. Van egy intimitás, amit meg kell őrizni. Európa kezdi elveszíteni, eladni, meggyilkolni önmagát. **Isten nemcsak szívet adott, hogy szeretni tudjunk, hanem fejet is, hogy gondolkodjunk.** És ha a kettő nem jár együtt, az katasztrófa. Van egy fogalom, a „tűréshatár”. Ez azt jelenti, hogy nem léphetünk át bizonyos határokat, amelyek már veszélyeztetik a létünket. Vegyük például a bort. Azt mondják, a bor jó. Persze, hogy jó. Megiszunk egy pohárral, két pohárral, esetleg hárommal. De ha többet iszunk, az már káros. Társadalmi téren ugyanez a helyzet. Jó szívvel, kedvesen kell fogadni a rokont, a szomszédot, az ismeretlent, a szegényt, az idegent... De ha az illető gorombán viselkedik, durván visszautasítja az ételt, amit kínálok neki, mondván, hogy az nem „halal”¹, és úgy él nálam, mintha ez egy általa meghódított ország lenne, nos akkor helyre kell őt tennem. A könnyűületesség nem azt jelenti, hogy hagyjuk, hogy a lábunkra lépjenek. Vannak határok, amelyeket tiszteletben kell tartani. A határokon várakozó bevándorló tömegekből Európa csak annyit tud befogadni, amennyit a lehetőségei engednek. És csak azzal a feltétellel, hogy a bevándorlók készek az integrálódásra, elfogadják a befogadó ország elveit és értékrendjét. Ha nem, akkor: sipirc! ...Ám Európa éppenséggel nem ezt teszi! Főként bizonyos korrumpálódott vezetőkre gondolok, akik eladták magukat.

Németország egyetlen év alatt több mint egy millió bevándorlót fogadott be. Belgium, Franciaország, Svédország és más európai országok is teljesen felelőtlen bevándorlási politikát folytatnak. Sokasodnak a rablások, megerőszakolások, gyilkosságok és egyéb agressziók. Meddig tűrik ezt az európai emberek?

Amikor ilyeneket mondok, fanatikusnak tarthatnak. De ez nem fanatizmus. Ez egész egyszerűen józanság. Jól irányított szeretet. A jól értelmezett szeretet először saját családnak, saját háznak felé irányul. **Szükség van a józan ítélőkészségre. Tiszteletben kell tartani a tűrési határt.** Ennek átlépése önpusztítás. Mondok egy személyes példát. Ezen a héten történt velem. Egyiptomban a légkondicionáló berendezést a maximumra állítják be, így a vonatjaink

¹ Az iszlám nem engedi meg az olyan húst, mely felett nem hangzott fel Allah neve. Éppen ezért az iszlám vágási módszere a Koránon és a Szunnán alapul. Először imát mondanak, majd elvágják az állat nyaki ütőereit, kivéreztetik, és utána már halal a hús. Ez tulajdonképpen majdnem megfelel a zsidó kóser előírásoknak. (A fordító magyarázata, a Vikipédia szerint)

gyakran valóságos hűtőszekrényekké válnak. Annyira, hogy néhány napja jó alaposan megfáztam. Mert a vonat kocsjának a hőmérséklete meghaladta az én szervezetem tűrési határát. Amit Európáról mondok, az általában a közösség egész életre vonatkozatható. A kölcsönös elfogadásnak, ami feltételezi a közös együttélést, vannak határai. Ha a másik ezt túllépi, bátran azt kell neki mondanom: „Állj, ez túlzás!” Legyünk jók, de ne legyünk ostobák! Ha azt akarjuk, hogy kapcsolataink harmonikusak maradjanak, néha tudni kell a másiknak azt mondani, hogy „Elég, eddig és ne tovább, átlépted a határokat!” Ha nem érti, mondd még egyszer, még egyszer és még egyszer! Ha akkor sem érti, nincs más, mint a konfrontáció.

Ötven évvel ezelőtt védtem meg a Chicagói Egyetemen pszichoanalízis témájú disszertációm – amelyet egyébként most tervezek megjelentetni – a test fiziológiájának témáján belül az orális magatartásról. Hosszan elemeztem a száj szerepét, több szempontból. A szájban két fontos és ellentétes rész található: az ajkak és a fogak. Az ajak lágy, puha, gyengéd, kedves... De az ajak mögött ott vannak a fogak. Ha valaki nem érti meg az ajkaknak, a gyengédségnek, a mosolynak a nyelvezetét, a fogak majd megértetik vele. Ha a másik visszaél az én jóságommal, kedvességemmel, beleharapok. Hamm! Igen, nyíltan beleharapok. A test fiziológiájának megvan a maga bölcsessége, és az ellentétes elemek közötti kölcsönösség dialektikájában valósul meg a harmónia. Ezt az egyensúlyt kell megtalálni.

Azt mondhatjátok, hogy amit állítok, az nem evangéliumi. Erre azt válaszolom, hogy amikor Jézust halála előestéjén arcul ütötte a főpap szolgája, nem tartotta oda a másik arcát is, hanem ezt mondta: „Ha rosszul szoltam, bizonyítsd be a rosszat, de ha jól, miért ütsz engem?” Jézus tiltakozott, reagált. Sok pszichológiai probléma adódik abból, hogy gyakran félünk szembenézni a dolgokkal. Visszafojtjuk a haragunkat, ami aztán belsőleg rongál minket. A „közös élet”, az udvariasság, a tolerancia és a könyörületesség nevében hagyjuk magunkat tönkretenni. Mindent elfogadunk, lenyeljük a sértéseket. Hát nem!!! Órizd meg az identitásodat! Létezzél, nyilvánuljál meg, legyél teljesen önmagad! És akkor hazugság nélkül képes leszel szeretni. Amit most mondtam, én magam is megéltem huszonkét éves koromban. Elegem lett abból, hogy megalázzanak, és egy nap indulatosan, keményen kifakadtam. Ez radikális változás volt az életemben, újjászületés, valóságos feltámadás. Egyszer majd elmesélem nektek. De megtalálhatjátok az interneten, ahol röviden kitérek erre az esetre. Előfordul, hogy amikor olyan ember jön hozzám, akit megaláz a felesége, férje, barátja vagy barátnője, azt mondom neki: Cselekedjél! Borítsd rá az asztalt! Engedd szabadjára a haragodat! Gátlás nélkül. A visszafojtás öl. Szabadon kell szeretni! Máskülönben ez csak egy beletörődés, csalás.

Összefoglalva: a vendégszeretet nagyon szép és nagyon helyes. **A másik befogadása nagyon szép, nagyon helyes. A könyörületesség nagyon szép, nagyon helyes. De a szív mellett adjatok helyet a fejnek is, hogy szeretet józansággal és bölcsességgel párosuljon.** Amen.

Fordította Décsey Erzsébet 2016. szeptember 5.

Henri Boulad 2016. július 18-i szentbeszéde Alexandria, Jezsuiták temploma

A gyermek: ÁLDÁS

Magyarország népessége 1981 óta (10,7 millióról) kb. 800.000 fővel csökkent. Ha nem lett volna a rendszerváltás utáni kb. 360.000 fős (főleg határon túli magyarokból álló) nagy bevándorlási hullám, akkor a népességfogyás jóval több, mint 1 millió lett volna. Jelenleg évente kb. 38.000 emberrel fogy az ország lakossága.

A magyar népesség a XX. század második felében főként a Ratkó korszaknak is nevezett időszakban (1949-56) nőtt dinamikusán, amikor a magyar törvények tiltották az abortuszt. Ezután még egy kisebb növekedési hullám volt a Ratkó korszak népes generációjának szülési időszakában, a 70-es években. Az abortusztilalom eltörlése (1956) óta máig Magyarországon több mint 5,7 millió abortusz volt (miközben kb. 7,3 millió gyermek születhetett meg. Az abortuszok aránya (a várandósságokhoz képest) Magyarországon a 8. legmagasabb a világ 222 országa között.

Jelenleg a teljes termékenységi arányszám hazánkban 1,4. Ennek a számnak 2,1 fölött kellene lennie a nemzet megmaradásához. A termékenységi arányszám 2011-ben még alacsonyabb, 1,2 volt. 1,3-as arányszám alatt a nemzet igen gyors fogyása, pusztulása várható. 2060-ra a legtöbb előrejelzés kb. 7,9 millióra becsüli hazánk várható lakosságát.

Magyarország a Föld 222 országa között jelenleg a 199. helyen van a népszaporulatot illetően. Hasonlóan gyorsan fogyó népességgel rendelkezik Fehéroroszország, Ukrajna, Lettország, Csehország, Bosznia-Hercegovina, Szerbia és Moldova.

A teremtő Isten azt akarta, hogy az élet szeretetből fakadjon, a kisgyermek élete a szülei szerelméből táplálkozhasson. Megfordítva pedig Isten azt is akarta, hogy a szeretetből élet fakadjon, a férfi és a nő szerelme ne záródjon egy páros önzésbe, hanem túlsorduljon, termékeny legyen.

A gyermek nem teher, az édesanya pedig nem terhes. A gyermek az egyik legnagyobb áldás, akit Isten egy családnak és egy tágabb közösségnek adni tud. Ha a szülő sokat szeretne adni a gyermekének, akkor kezdje a legfontosabb ajándékkal: ajándékozza meg őt egy-két-három testvérrel.

A gyermekvállalás elsősorban nem pénz, hanem szív kérdése. Nagyszüleink, dédszüleink sokkal szerényebb anyagi körülmények között sokkal több gyermeket vállaltak.

Magyarország gyermektelenségének oka lelki eredetű. A nemzetünknek testileg, lelkileg gyógyulásra, talpraállásra van szüksége. A Mária Rádió az elkövetkező években az egyik legfontosabb küldetésének azt tekinti, hogy a társadalmunk, főként a fiataljaink szívét megtöltse hittel, örömmel, életkedvvel, nagylelkűséggel, és így bátorítsa őket a gyermekáldás bőkezű, örömteli elfogadására.

Székely János püspök

A pápa kiterjesztette az abortusz megbocsátásának jogát

Ferenc pápa véglegesen az összes római katolikus papra kiterjesztette hétfőn a terhesség megszakításán átesett nők feloldozásának jogát, amely korábban csak a püspökök és a különleges gyónatópapok kiváltsága volt. A magyarországi gyakorlatot megerősíti Ferenc pápa hétfői rendelkezése – reagált Erdő Péter az egyházfő szavaira.

„Mostantól minden papot felhatalmazok arra, hogy hivatalánál fogva feloldozza azokat, akik elkövették a magzatelhajtás bűnét” – írja a katolikus egyházfő az irgalmasság szentévének vasárnapi lezárulása után kiadott „apostoli levelében”. Ennek az engedménynek az érvényessége eredetileg csak a tavaly december 8-án kezdődött és november 20-án véget ért különleges időszakra szólt, de a pápa mostani bejelentésével végleg érvényben hagyta.

Ferenc pápa ugyanakkor hangsúlyozta: amilyen határozottan csak lehet, újra le akarja szögezni, hogy az „abortusz súlyos bűn, mivel egy ártatlan életnek vet véget”. Nem létezik viszont olyan bűn, amelyre Isten irgalmassága ne terjedne ki, és amelyet Isten irgalmassága ne semmisítene meg – írta.

A katolikus egyház felfogása szerint halálos bűn a magzatelhajtás, a terhesség megszakítása és kiközösítés fenyegeti azokat, akik abortuszt követtek el. Ezen

kiközösítés alól eddig csak magas rangú egyházi méltóság oldozhatott fel akkor, ha a vétkesek bűnüket őszintén megbánták, és erősen megfogadták, hogy azt többé el nem követik.

A Misericordia et Misera című apostoli levélben a katolikus egyházfő a magzatelhajtás kérdése mellett az antiszemitizmussal vádolt Szent X. Piusz Testvériségre is utalást tesz. Az írás szerint a pápa a jövőben is engedi a katolikus hívőknek, hogy a testvériség papjainál gyónjanak.

Ferenc pápa emellett szólt a levélben a „szegények világnapjának” bevezetéséről, továbbá annak szükségességét is hangsúlyozta, hogy az irgalmasság maradjon továbbra is az egyházi élet középpontjában.

A magyar gyakorlat megengedi a papoknak a megbocsátást

A magyarországi gyakorlatot megerősíti Ferenc pápa hétfői rendelkezése, amely minden papnak megengedi az abortusz miatti kiközösítés elengedését, a magyar gyakorlat ugyanis már évtizedek óta ez – mondta Erdő Péter bíboros, Esztergom-budapesti érsek hétfőn az MTI-nek.

Kifejtette: a „büntetés” elengedésének jogát, amely korábban főként csak a püspököket illette meg, a püspökök továbbadhatták. A magyar egyházmegyékben – így az Esztergom-budapesti főegyházmegyében is – a püspök évről évre fölhatalmazta az összes papot az „abortuszért járó büntetés” elengedésére.

„A döntés pasztorális segítségnyújtás, és kifejezi az irgalmasságot, ugyanakkor a helyzet teológiai megítélésén nem változtat.” Ezt jelzi, hogy a pápai rendelkezés magát a büntetést nem szüntette meg, csak az elengedésére hatalmazta fel az összes papot – tette hozzá.

Erdő Péter kitért arra: korábban is számos feltételnek kellett teljesülnie ahhoz, hogy valóban kiközösítés járjon a magzatelhajtásért. Egyebek között kellett hozzá a nagykorúság, az, hogy ne félelemből kerüljön sor a tette, és az is, hogy az elkövető tudatában legyen az érte járó büntetésnek. „Ez volt a leggyakoribb oka annak, hogy a büntetés be sem állt, hiszen az emberek általában nem kánonjogászok” – jegyezte meg. Többnyire a magzatelhajtásért felelős olyan személyek esetén állt be valóban a büntetés, akik ismételtén követtek el abortuszt, és már föl hívták a figyelmüket arra, hogy tettük milyen következménnyel jár – közölte.

A bíboros rámutatott: miközben a civil jog országoként és a történelem során is különbözőképpen ítéli meg a magzatelhajtást, a keresztények a kezdetektől elutasították. Erre már az ókorból is vannak források, miközben a Római Birodalomban elterjedt gyakorlat volt. Ez az alapvető hozzáállás, az élet védelme nem változik most sem, ezt a pápa is hangsúlyozza. Ugyanakkor az egyház általános meggyőződése most „korszerű és szeretetteljes formában” valósul meg, és „ez mindenkinek jó hír” – tette hozzá Erdő Péter.

Senki sem élhet közösséghez tartozás és gyökerek nélkül

Isten szent anyjának ünneplése újra visszacsalja arcunkra a mosolyt, azt a mosolyt, mely abból fakad, hogy népnek érezzük magunkat, hogy egymáshoz tartozónak érezzük magunkat, azt a mosolyt, mely annak felismeréséből fakad, hogy az emberek csak egy közösségen, egy családon belül tudják megtalálni azt a „légkört”, azt a „meleget”, amely lehetővé teszi, hogy megtanuljunk felnővekedni emberségben, és ne pusztán tárgyként, melynek az a dolga, hogy „fogyasszon és elfogyasszák”. Isten szent anyjának megünneplése arra emlékeztet minket, hogy nem árucikkek vagyunk, sem vevőkészülékek információk számára. Gyermekek vagyunk, család vagyunk, Isten népe vagyunk.

Isten szent anyjának ünneplése olyan közösségi terek teremtésére és gondozására indít minket, amelyek megadják azt az érzést, hogy tartozunk valahová, vannak gyökereink, amelyek lehetővé teszik, hogy otthon érezzük magunkat városainkban, azokban a közösségekben, amelyek egyesítenek és támogatnak minket (vö. uo. 151).

Amikor a legnagyobbat, életét, ajándékozta oda a kereszten, Jézus Krisztus semmit sem akart megtartani magának, és odaadva életét odaadta nekünk anyját is. Azt mondta Máriának: íme, a fiad, íme, a fiaid! Mi pedig be akarjuk fogadni őt otthonunkba, családjunkba, közösségünkbe, városunkba.

Szeretnénk találkozni az ő anyai tekintetével. Azzal a tekintettel, amely megszabadít minket az árvaságtól, azzal a tekintettel, amely emlékeztet minket, hogy testvérek vagyunk: hogy én hozzád tartozom, hogy te hozzám tartozol, hogy ugyanabból a testből vagyunk. Azzal a tekintettel, amely figyelmeztet minket, hogy meg kell tanulnunk törődnünk az élettel, ugyanúgy és ugyanolyan gyengédséggel, ahogyan törődött vele: reményt ébresztve, összetartozást szőve, testvériséget építve.

Isten szent anyjának ünneplése arra emlékeztet minket, hogy van anyánk. Nem vagyunk árvák, van anyánk! Valljuk meg együtt ezt az igazságot! Arra hívlak titeket, hogy szólítsuk meg őt ezen a néven, felállva [mindnyájan felállnak], háromszor, ahogyan az efezusi hívek is tették: Isten szent anyja! Isten szent anyja! Isten szent anyja!

(Kivonat Ferenc pápa 2017. január 1-i, Isten Szent Anyjának ünnepén mondott beszédéből)

Weöres Sándor: **A Teljesség felé**

Örömöm sokszorozódjék a te örömödben.

Hiányosságom váljék jósággá benned.

Egyetlen parancs van, a többi csak tanács: igyekezz úgy érezni, gondolkozni, cselekedni, hogy mindennek javára legyél.

Ne kívánd senki szeretetét. Ne utasítsd el senki szeretetét.

Úgy áradjon szereteted, mint a tűz fénye-melege: mindenre egyformán. Akik közel jönnek hozzád, azokra több essék a fényedből és melegedből, mint akiknek nincs szükségük terád. Családtagjaid, mindennapi társaid s a hozzád fordulóknak legyenek számodra, mint a kályhának a szoba, melynek melegítésére rendelik.

Szereteted ne olyan legyen, mint az éhség, mely mohón válogat ehető és nem-ehető között; hanem mint a fény, mely egykedvűen kiárad minden előtte-levőre.

Mikor a szeretet válogatni kezd: már nem szeretet többé, hanem sóvárgásnak és undornak kettőssége.

Ahogy a nő-test és férfi-test kiegészítésre szorul, éppígy csonka a nő-lélek és férfi-lélek. A nő nem ismeri a világosságot, a férfi nem ismeri a meleget. A nőből hiányzik az igazi teremtő erő, a férfiből az igazi éltető-erő.

A nő és férfi igénye nem fedi egymást; épp ezért a nő kiegészítője nem a kiváló, teremtő férfi, hanem az arszlán, aki folyton sűrög és a nőt magával sodorja, újra meg újra elkápráztatja, míg ez a kettős röpökődés végül családi biztonsággá higgad; s a férfi kiegészítője nem a kiváló, éltető nő, hanem a búbájos, aki a férfi érzékeit fel tudja pezsdíteni s ezen át egész lényét lelkesedésbe ragadni, s ráadásul át tudja venni az illető férfi meggyőződéseit, kedvteléseit, terveit.

Melyik ér többet: a nő, vagy a férfi? Mindegy. Bármelyik elérheti a legvégsőt: a teljességet. De mindegyik más módon: a férfi saját zárt lényét fejleszti egyre nyitottabbá, teljesebbé; a nő, mint egy puha melegség, száll a végső, puha, meleg fészekbe.

A Ferences Világi Rend képzési levele
Megjelenik kéthavonta
„Ingyen kaptátok, ingyen adjátok”
Kiadja a FVR Országos Tanácsa
belső használatra
1024 Budapest, Rómer Flóris u. 4.
www.fvr.hu
Összeállította: Komáromi János ofs